

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse 2014. aasta koondtegevuskava

SISUKORD

SISUKORD.....	2
KOKKUVÕTE.....	3
ETTEVÕTLUSE JA INNOVATSIOONI VALDKOND	7
RAHVUSVAHELISTUMISE JA EKSPORDI VALDKOND	10
TURISMIVALDKOND.....	15
REGIONAALARENGU VALDKOND	19
ORGANISATSIOONI STRATEEGILISED ARENGUEESMÄRGID JA TEGEVUSED	22
PEAMISED RISKID.....	23
LISA 1: EAS 2014 koondtegevuskava eesmärkide mõõdikute selgituskiri (lisatud eraldi dokumendina)	25
LISA 2: Ettevõtluse ja innovatsiooni valdkonna mõjumudel.....	26
LISA 3: Ettevõtluse ja innovatsiooni valdkonna meetmete kaupa eelarved 2010-2013 ja tegevusmahtude prognoos 2014. a (eurodes).	27
LISA 4: Rahvusvahelistumise ja ekspordi valdkonna tegevuste eelarved 2010-2013 ja tegevusmahtude prognoos 2014. a (eurodes).	28
LISA 5: Turismivaldkonna tegevuste eelarved 2010-2013 ja tegevusmahtude prognoos 2014. a (eurodes).	29
LISA 6: Regionaalarengu valdkonna tegevuste eelarved 2010-2013 ja tegevusmahtude prognoos 2014. a (eurodes).	30
LISA 7: 2014-2020 perioodi esialgsed SF eelarvete mahud (miljonites eurodes)*	31

KOKKUVÕTE

EASI koondtegevuskava annab ülevaate meie kõige olulisematest tegevustest ja arengutest 2014. a.

Lähtume tegevuste planeerimisel ja elluviimisel Eesti konkurentsivõime kavast „Eesti 2020“, mille üldindikaatorid on välja toodud tabelis 1.

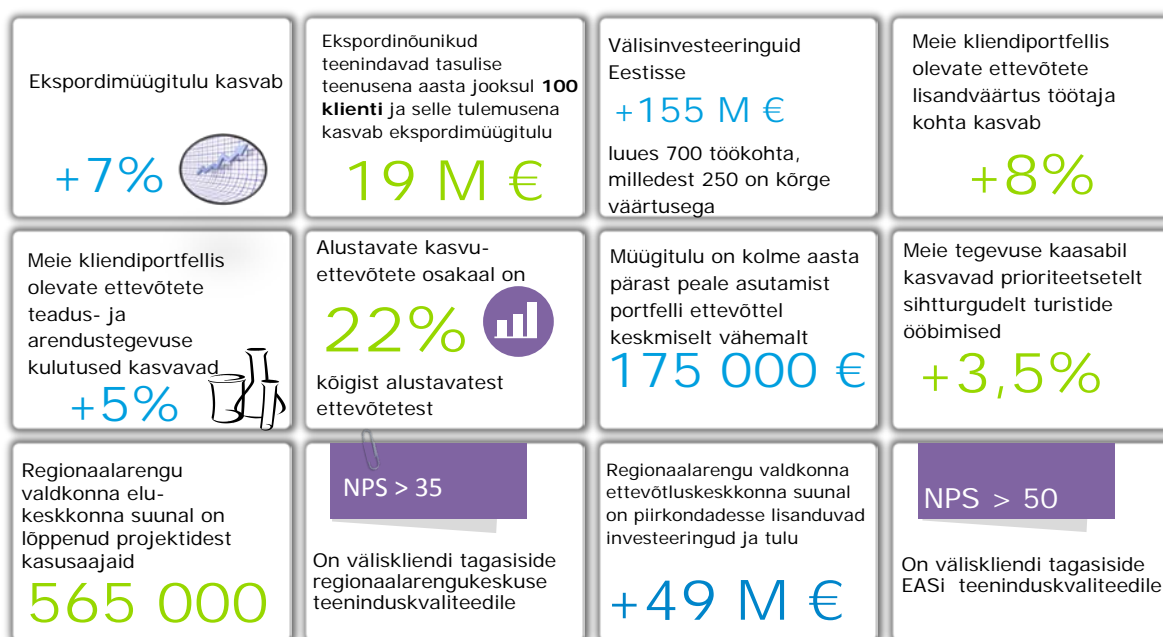
Tabel 1. „Eesti 2020“ üldindikaatorid

Üldindikaator	Algtase	Sihttase (2020)
Erasektori T&A kulutused	1,49% (2011)	2%
Eesti ekspordi osakaal maailmakaubanduses	0,099% (2011)	0,110%
Tööjõutootlikkus EL keskmisest	67% (2012)	80%

Meie tegevuse peamine eesmärk on ühiskondliku heaolu kasv, lähtudes seejuures viiest strateegilisest mõjueesmärgist:

- Eesti ettevõtete suurem ekspordivõimekus ja rahvusvahelistumine;
- Ettevõtete suurem tootearendus- ja tehnoloogiline võimekus;
- Rohkem jätkusuutlikke ja kiiresti kasvavaid ettevõtjaid;
- Suuremad turismitulud;
- Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng.

EASI eesmärkide mõõdikud 2014. aastal

Eesmärkide selgitused on välja toodud lisas 1.

EASi strateegilised prioriteedid 2014. aastal

2014. a on 2007-2013 Euroopa Liidu rahastamisperioodi tegevuste lõpetamise aasta. Seetõttu on meie strateegilised prioriteedid seotud eelkõige järgmise seitsme aasta (2014-2020) strateegia väljatöötamisega.

Organisatsiooni strateegilised prioriteedid on järgmised:

- 2014-2020 strateegial põhinevate toodete väljaarendamine fookusega ekspordi ja lisandväärtuse kasvule ning kõrge väärtusega töökohtade loomisele;
- EASi omategevuste kvaliteetne planeerimine ja mõju-mudeli süsteemi loomine;
- Uuel strateegial põhinevate üleorganisatsiooniliste mõõdikute ja tulemusjuhtimise rakendamine väljatöötatud kujul;
- 2007-2013 struktuurivahendite perioodi toodete kvaliteetne ja õigeaegne sulgemine;
- Kvaliteetne ja tulemuslik investeringute vahendamine.

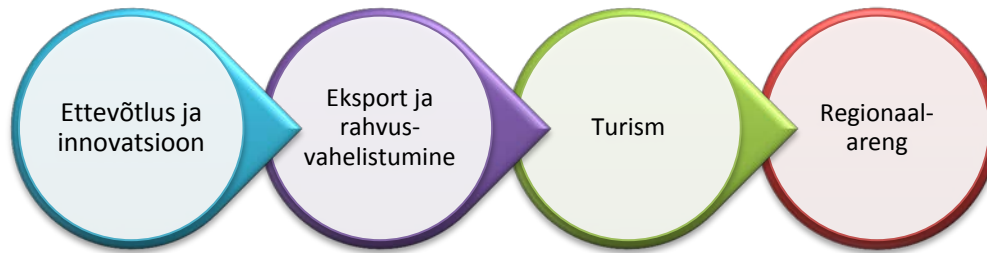
EASi 2014. aasta tegevuste eelarve ja tegevuste mahud

EASi 2014. a tegevuste kogueelarve mahuks on planeeritud 70,3 miljonit eurot. Koondeelarve jaotus finantseerimisallikate ja tegevusvaldkondade kaupa on järgmine (vt tabel 2):

Tabel 2. EASi 2014. a koondeelarve jaotus

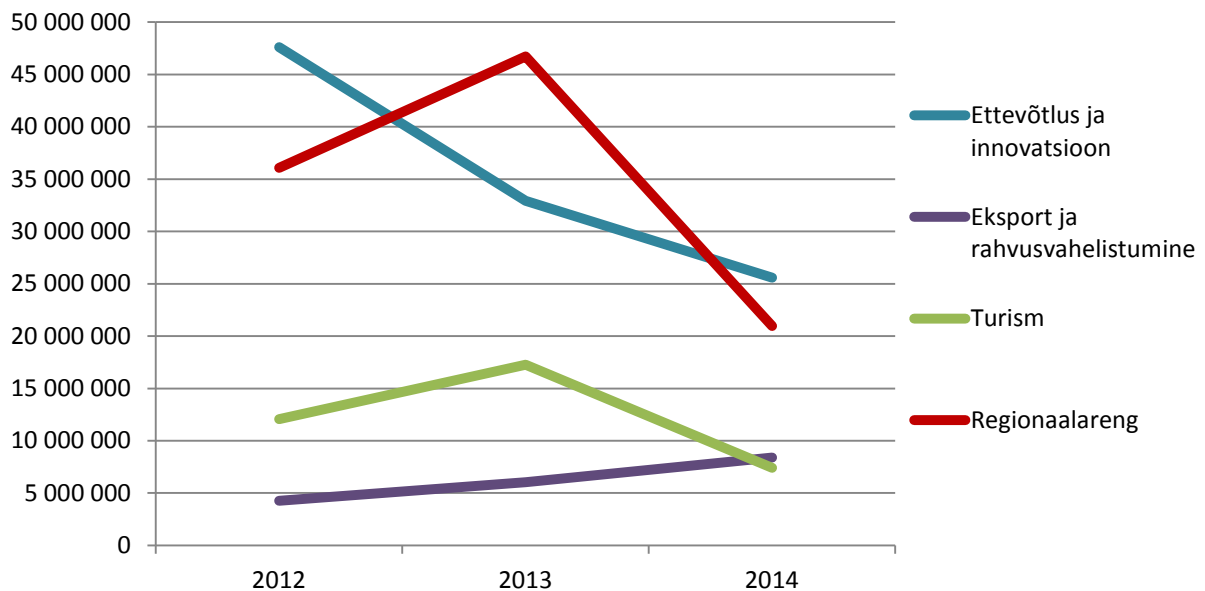
Eelarve alajaotuse nimetus		2014. a eelarve (eurodes)
1.	KULUDE KATTEALLIKAD	
1.1.	Sihtfinantseerimise vahendid	29 591 253
1.1.1.	sh. uus halduskulude eraldis	4 776 459
1.1.2.	sh. eelmiste perioodide tulem	619 829
1.1.3.	sh. tehniline abi	2 967 405
1.1.4.	sh. eraldised riigieelarvest	21 227 559
1.2.	Sihtotstarbelised tulud	3 859 993
1.3.	Halduslepingu alusel lubatud otsustusmaht	36 734 700
1.4.	Muud kulude katteallikad	111 619
	KULUDE KATTEALLIKAD KOKKU	70 297 564
	KULUD ja INVESTEERINGUD	
2.1.+3.1.	Halduskulud	5 374 932
2.2.+3.2.	Põhitegevuskulud	64 922 632
2.2.1.+3.2.1.	sh. ettevõtluse ja innovatsiooni valdkond	25 575 248
2.2.2.+3.2.2.	sh. rahvusvahelistumise ja ekspordi valdkond	8 391 252
2.2.3.+3.2.3.	sh. turismivaldkond	7 424 067
2.2.4.+3.2.4.	sh. regionaalarengu valdkond	20 960 823
2.2.5.+3.2.5.	sh. muud põhitegevuskulud	2 571 242
	KULUD ja INVESTEERINGUD KOKKU	70 297 564

EASi põhitegevused on jaotatud nelja peamise valdkonna vahel:

Valdkondade eelarved on toodud järgmisel joonisel.

Joonis 1. Põhitegevusvaldkondade eelarved perioodil 2012-2014 (eurodes)

Ekspordi ja rahvusvahelistumise valdkond on ajanud oma mahte suurendanud. See on EASi teadlik valik liikumaks proportsionaalselt suuremale omategevuste mahule. Ekspordi ja rahvusvahelistumise puhul koosneb kogu eelarve rakenduskuludest. Aastaga kasvab valdkonna eelarve 2,3 miljoni euro võrra. See on neljast valdkonnast ainuke, kus toimub eelarveline kasv. Ekspordinõunike ja välisesindajate kasutamine on efektiivne viis Eestisse täiendava tulu lisandumiseks. Täpsemalt on ekspordi ja rahvusvahelistumise tootlikkusest räägitud kolmandas peatükis.

2014. a lõpuks oleme otsustanud 99% ulatuses Euroopa Liidu käesoleva rahastamisperioodi vahendite investeerimise (ca 778,4 miljonit eurot), 2015. a jääb otsustamiseks (omategevusteks) veel ca 6,1 miljonit eurot. Samal ajal jätkub ka 2014. a töö elluviimisejärgus projektidega: jätkub töö vahe- ja lõpparuannete ning väljamaksetaotlustega, jätkuvalt viime läbi paikvaatlusi.

Alljärgnevas tabelis 3 on ära toodud tegevusmahtude võrdlus aastate lõikes. 2014. a prognooside kohaselt väheneb 2007-13 rahastamisperioodi taotluste, aruannete, väljamaksetaotluste arv, mille põhjused on järgmised:

- 2010-2012 arvestusesse on sisse arvatud ka teadmiste ja oskuste arendamise toetuse (ligi 2900 taotlust aastatel 2010-2012) projektid, mille aruandlusperiood on käesolevaks ajaks

lõppenud; ning ekspordivaldkonna erinevate toetuse projektid (ligi 870 taotlust 2010-2012), mille aruandlus veel kestab;

- Struktuurivahendite periood on lõpusirgel ning mõned toetuskeemid sulguvad taotlemiseks 2014. a jooksul;
- Arvestus ei sisalda 2014-2020 rahastamisperioodi tegevusi, kuna meetmed ja nende mahud ei ole veel kinnitatud.

Igapäevast töömahtu on viimastel aegadel lisanud töö iseloomu muutus – senisest rohkem kliendisuhtlust ja –haldust, põhjalikumalt motiveeritud haldusotsuste koostamine, samuti erakorraliste kontrollide (nt riigiabi, hanked) tulemusena tehtavate otsuste ümber vormistamine või tagasinõuete tegemine.

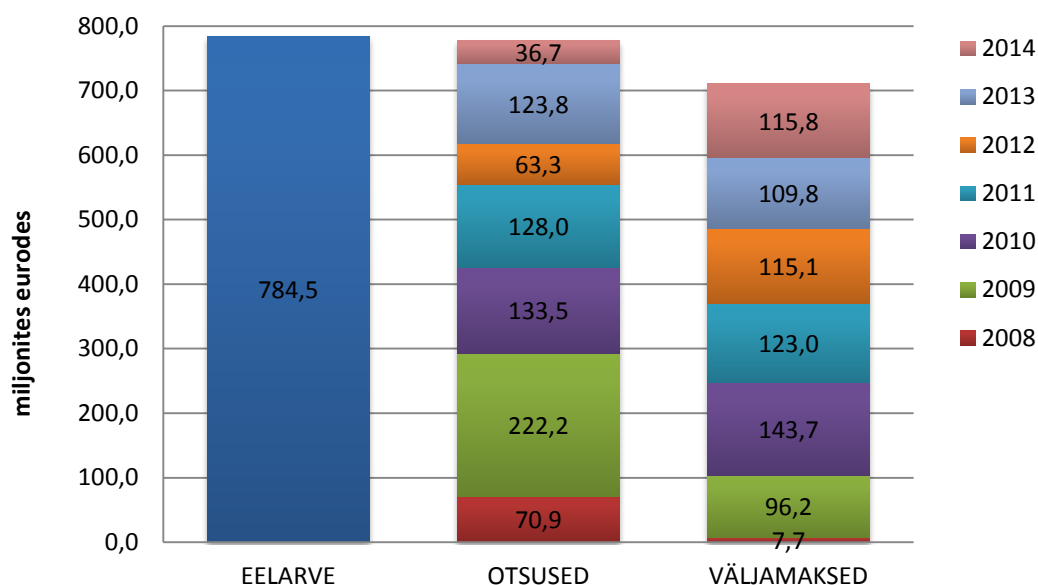
Tabel 3. Tegevusmahtude võrdlus

Tegevused	2010	2011	2012	2013	2014*
Registreeritud uued taotlused (sh TjaO ning Koolitusosak)	5 099 (2 075)	3 034 (797)	2 544 (0)	2 046 (0)	2 000
Registreeritud aruanded (sh TjaO ning Koolitusosak)	4 284 (1 611)	3 863 (987)	3 223 (299)	2 950 (21)	2 769
Registreeritud maksetaotlused (sh TjaO ning Koolitusosak)	4 887 (1592)	3 974 (1 081)	3 683 (353)	3 126 (38)	1591
Registreeritud muudatustaotlused	884	776	666	609	600
Teostatud paikvaatlused ja kliendikülastused	1 042	677	634	540	600
Algatatud hanked	497	548	446	426	445

*prognoos 2013.11 seisuga

2014. a lõpuks plaanime välja maksta 91% Euroopa Liidu käesoleva rahastamisperioodi vahenditest (ca 711,4 miljonit eurot), 2015. a jääb välja maksmiseks veel ca 73,1 miljonit eurot (vt joonis 2).

Joonis 2. 2007-2013 rahastamisperioodi eelarved, otsused ja väljamaksed

ETTEVÕTLUSE JA INNOVATSIOONI VALDKOND

Eesmärgid ja kliendid

Ettevõtluse ja innovatsiooni valdkonna tegevused panustavad järgmistesse EASi strateegilistesse mõjuesmärkidesse:

- Rohkem jätkusuutlikke ja kiiresti kasvavaid ettevõtjaid;
- Eesti ettevõtete suurem ekspordivõimekus ja rahvusvahelistumine;
- Ettevõtete suurem tootearendus- ja tehnoloogiline võimekus.

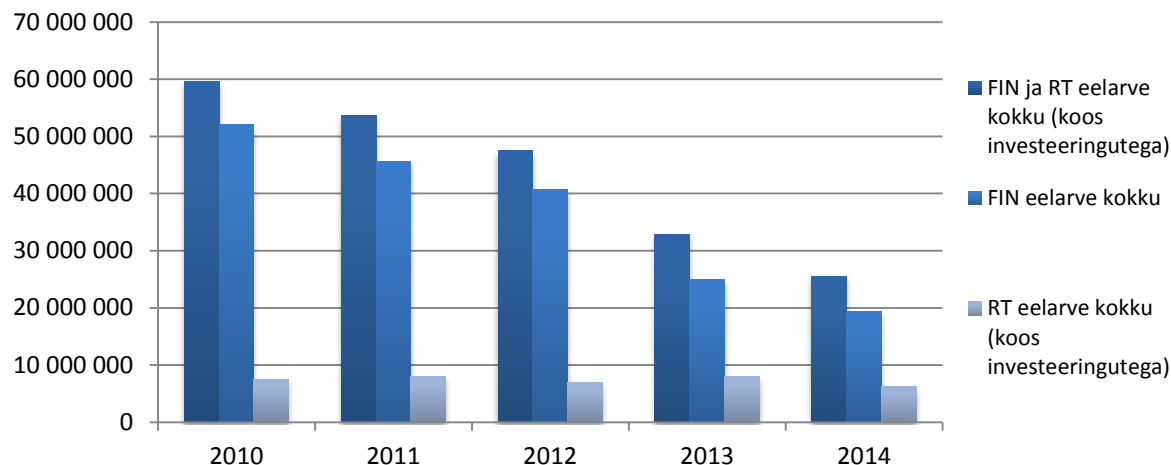
Tegevuste valikul oleme lähtunud strategiast tulenevast ettevõtete segmenteerimismudelist, mis jaotab kõik Eesti ettevõtted nelja kliendisegmenti (piirkonnaklient, kasvuklient, võtmeklient, suurl klient). Ettevõtetele suunatud tegevused on omakorda kliendi arenguplaani/äriplaani põhised, mis jagunevad: ettevõtlusega alustamine, ärimudeli/juhtimise kaasajastamine, tootlikkuse kasv, tootearendus ja müük/eksport.

Ettevõtluse ja innovatsioonistrateegia elluviimine toimub strateegilisest segmenteerimisest lähtuva mõjumudeli kaudu, mille segmendipõhised mahud, tunnused ja indikaatorid on välja toodud lisa 2.

Eelarve

Ettevõtluse ja innovatsiooni valdkonna põhitegevuste **eelarve** (vt joonis 3, detailsem jaotus meetmeti lisa 3) on 2014. a 25,6 miljonit eurot, millest rakendustegevuste eelarve on 6,3 miljonit eurot ja finantseerimiseelarve 19,3 miljonit eurot.

Joonis 3. Ettevõtluse ja innovatsiooni valdkonna meetmete kaupa finantseerimis- (FIN) ja rakendustegevuste (RT) eelarved 2010-2013 ning prognoos 2014. a (eurodes).

Tegevused

Prioriteetid 2014

- 2014-2020 rahastamisperioodi meetmestiku väljatöötamine: Ettevõtja Arenguplaani loogika piloteerimine; teadlikkus- ja võrgustike tegevuste toodete ja tegevuste kaardistamine, teadusarenduse ja innovatsioonimahukatele ettevõtjatele suunatud toetuste tegevuste fookuses hoidmine.
- Maakondlike arenduskeskuste (edaspidi MAK-ide) laiem kaasamine toodete rakendamisse.

- Koostöövõrgustike (TAKid, klastrid) optimeerimine tulenevalt kasvualade loogikast ning vahehindamistulemustest.
- Koostöö tugevdamine ning ühistegevuste planeerimine teiste rakendusüksustega (ETAG, KredEx) ja Arengufondiga.

Ettevõtlusvaldkonna tegevused on välja toodud kolme EASi strateegilise mõjueesmärgi kaudu.

Rohkem jätkusuutlikke ja kiiresti kasvavaid ettevõtteid:

- läbi **maakondlike arenduskeskuste** toimub alustavate ja potentsiaalsete ettevõtjate nõustamine ning proaktiivsed tegevused maakonna tasandil;
- läbi **loomemajanduse arenduskeskuste** ning EASi poolt algatatud tegevuste toetame loomemajanduse ja loomeettevõtete arengut, soodustades muuhulgas loome- ja teiste valdkondade ettevõtjate sünergia tekkimist;
- kiire kasvupotentsiaaliga ettevõtete arengut toetame **inkubaatorite** ja **kiirendite** kaudu;
- konkurss **Ajujaht** on suunatud noorte ettevõtlikkuse arendamiseks ja uute ambitsioonikate ettevõtete tekkeks;
- **ettevõtluspäevad** toimuvad aastaringiselt igas maakonnas ärgitamaks ettevõtlusega alustada soovijaid ning suunamaks nad MAKi;
- igal sügisel toimub üle-eestiline **ettevõtlusnädal** propageerimaks ettevõtlust;
- **ettevõtlusprojektide konkursi** kaudu toetame noortele, sh kooliõpilastele ja kasvuettevõtjatele suunatud tegevusi;
- **mentorprogramm** ja **väikeettevõtja arenguprogramm** on suunatud alustavate ettevõtete jätkusuutlikkuse kasvatamisele läbi juhendamise ja koolituste pakkumise.

Eesti ettevõtete suurem ekspordivõimekus ja rahvusvahelistumine:

- **klastrite programmi** kaudu toetame kokku 18 valdkonnas ettevõtete rahvusvahelise konkurentsivõime tõusu;
- kasvu- ja võtmeklientidele on suunatud **koolitusprogrammid** ja **teadlikkuse tõstmise üritused** (nt ärimudeli praktikum, Liftiga tulevikku, tööstusjuhi strateegiakool jne).

Ettevõtete suurem tootearendus- ja tehnoloogiline võimekus:

- **tehnoloogia arenduskeskuste programmi** kaudu pakume 8 valdkonnas teadus- ja arendustegevuse tuge;
- toimuvad kasvu- ja võtmeklientidele suunatud **koolitusprogrammid** ja **teadlikkuse tõstmise üritused** (nt tootearenduse meistriklass, EAS Liftiga tulevikku);
- jätkub disaini strateegilist rakendamist edendava pilootprojekti **Disainibuldooseri** elluviimine.

Toetustegevused

Toetusskeemides on taotlemiseks avatud nn masstooted (starditoetus ja innovatsiooniosak), aga ka kasvutoetus, tootmiskorralduse diagnostika, tootmiskorralduse parendusprojektid, disainijuhtimise alane nõustamine ja arendustöötaja kaasamise meede. Fokuseerime ümber teenuskeskuste ja suurinvestori meetmete sisu. Alustame täiesti uue toote - Ettevõtja Arenguprogrammi - pilootprojektiga, mille tulemus annab sisendit kogu uue eelarveperioodi otsetoetuste andmise uuele loogikale – paljude erinevate toetusmeetmete asemel teeme ühe

rahastamisotsuse vastavalt ettevõtja arengukavale, mille raames saame arenguvajadusi toetada paindlikumalt (nõ. rätseplahendus). Soovime lõpule jõuda uue koostöömodeli testimisega, mis puudutab starditoetuste menetlemise ja kaasotsustamisõiguse andmist 80% ulatuses MAKidele. Loomemajanduse valdkonnas viivad tugistruktuurid ellu täiendava taotlusvooru raames rahastatavaid projekte, loomemajandusalase teadlikkuse baastegevusi rahastame sihtfinantseerimisena.

Uue rahastamisperioodi ettevalmistamine toimub koostöös uue rakendusasutuse – Kultuuriministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, selle raames töötame muuhulgas välja täiesti uued toetusmehhanismid loomemajandusega tegelevatele ettevõtetele.

Norra IKT programm loob võimalused väike- ja kasvuettevõtetele ning suurettevõtetele teostada arenguks vajalikku tootearendust ning koostööd Norra turul. Programmi raames läbiviidav partnerotsing ning õppe- ja kontaktreisid annavad ettevõtjatele parema stardipositsiooni eelkõige EASi ning Innovation Norway poolt vahendatud kontaktide kaudu.

Rahvusvaheliste võrgustike osas on plaan välja töötada uus meede: eraturu konsultandi toetusmeede Euroopa Liidu (EL) kesksete konsortsiumiprojektide nõustamiseks ja kokkupanemiseks kasusaajatele ning viia läbi hange Eesti ettevõtete esindaja/eestkostja leidmiseks rahvusvaheliste koostöövõrgustikes toimuvatel „projektilaatadel“ osalemiseks ning Eesti ettevõtete äriideede tutvustamiseks ka projektilaatade vahelisel ajal. See eestkostja toob muudest EL riikidest äriideid ka Eestisse, mille eesmärk on teostada need EL kesksete toetusmeetmete kaasabil, kuna tegevuste uuenduslikkus ning käivituskulud ei võimalda leida toetust EASi jt riigiabi meetmete kaudu.

Kosmose valdkond

Kosmose ja rahvusvaheliste koostöövõrkude (KRR) tegevus jaguneb kahe peateema vahel:

- Kosmosevaldkonna arendamine Eestis laiemalt ning ettevõtete võimekuse suurendamine koostöökäsi ESA, EUMETSATi ning valdkonna ettevõtjatega;
- Ettevõtete teadlikkuse ning võimekuse suurendamine osalemaks H2020 ja Eurostars'i ning teistes koostööprojektides.

2015. a liitub Eesti eeldatavasti Euroopa Kosmoseagentuuriga, eesmärk on kosmose valdkond vabastada kõrvaltegevustest (rahvusvahelised koostöövõrgustikud) ning keskenduda kosmose teemataiale – liitumise ettevalmistavatele teavitustegevustele, liitumisega kaasnevate kasude tutvustamisele ettevõtetele (hanked) ning üldisele teavitustegevusele, mis toetab ühiskonnas huvi kasvu inseneriteaduste ja leiutamise vastu.

Teadlikkuse valdkond

Teadlikkuse valdkonna tegevused jagunevad kolme gruppi, milleks on esiteks kampaaniad ja massteadlikkuse tõstmine (näiteks ettevõtjapäevad, ettevõtjapäevad), teiseks seminarid, teabepäevad ja konverentsid (näiteks EAS Liftiga tulevikku); ning kolmandaks pikemaajalised arenguprogrammid (näiteks väikeettevõtja arenguprogramm, mentorprogramm). Tegevused on suunatud ettevõtjate alustamisele, tootlikkuse tõstmisele, tootearenduse ning juhtimisvõimekuse arendamisele. Suuname järjest suuremat tähelepanu tegevuste tulemuste ning mõju analüüsile.

Võrgustikud

Võrgustike osas läheb peamine tähelepanu uue rahastamisperioodi ettevalmistamisele ja käivitamisele. Tuleb läbi viia tehnoloogia arenduskeskuste uue perioodi taotlusvoor. Klasterite programmis leiab aset eksisteerivate klasterite vaherahastamine. Toimub inkubatsiooni programmi lõpetamine olemasoleval kujul, kaalume tehnoloogiapõhiste inkubaatorite ja Start-up Eesti programmi elluviimist Arengufondis. Maakondlike arenduskeskuste osas jätkatakse üleminekut tulemuspõhisele rahastamisele ning piirkonna ettevõtetega tegelemine muutub järjest enam nende ülesandeks.

Ettevõtluse ja innovatsiooni valdkonna 2014-2020 planeeritavad tegevused

Ettevõtluse ja innovatsioonivaldkonna uue perioodi tegevused tuginevad 2013. a oktoobris Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud dokumendil „Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014-2020“, mis keskendub suure potentsiaaliga tegevusalade ja kasvuvõimeliste ettevõtete arendamisele ning tootlikkuse tõstmisele.

Kavandatavad tegevused on järgmised:

- Ettevõtete arengu toetamine läbi ettevõtja arenguprogrammi, mis sisaldab endas kompleksseid ettevõtte arendamiseks vajalikke tegevusi;
- Väärtuspakkumispõhise teenindusmudeli väljatöötamine;
- MAK võrgustiku tugevdamine;
- Ettevõtlusteadlikkuse laiem tõstmine ühiskonnas;
- Tegutsevate ettevõtete kompetentside tõstmine äriplaani loogika komponentidest tulenevalt (ärimudel, tootlikkus, tootearendus, müük/turundus);
- Inkubaatoritele, klasteritele, kompetentsikeskustele ja TAKidele suunatud tegevused, et nad toetaksid nutika spetsialiseerumise mõju võimendust;
- EL keskselt hallatavate koostööprojektidega (nt Horizon 2020, Eurostars) seotud tegevused;
- Loomemajandussektorile suunatud tegevused, mis toetavad loovettevõtete ekspordisuutlikkust ning tõstavad teadlikkust traditsioonilistes ettevõtetes disaini osakaalu suurendamiseks.

Kavandatavate meetmete struktuurivahendite eelarved on ära toodud lisas 7.

Ettevõtluse ja innovatsiooni valdkonna tegevuste rahastamist uue perioodi vahenditest on planeeritud hakata kasutama alates 2015. a.

RAHVUSVAHELISTUMISE JA EKSPORDI VALDKOND

Eesmärgid ja turud

Rahvusvahelistumisega seotud tegevused panustavad EASi strateegilisse mõjueesmärki:

- Eesti ettevõtete suurem ekspordivõimekus ja rahvusvahelistumine.

Rahvusvahelise koostööga seotud tegevustele seab strateegilise fookuse Eesti välisinvesteeringute ja ekspordi 2012-2014 tegevuskava „*Made in Estonia*“.

Rahvusvahelistumise ja ekspordi valdkonna tegevused on suunatud erinevatele sihtturgudele, alljärgnevad tabelid annavad ülevaate eelarvetest ja eesmärkidest.

Tabel 4. Välisinvesteeringute kaasamise eesmärgid

Eesmärgid 2014					
Esindus	Eelarve (eurodes)	Investeeringute arv (tk)	Investeeringute maht (tuhandetes eurodes)	Loodavad töökohad (tk)	Sh. loodud kõrge väärtusega töökohad (tk)
Tallinn	1 731 815	15	30 000	700	250
Soome	237 109	8	25 000		
Rootsi	273 570	8	25 000		
Saksamaa	204 835	8	25 000		
USA ¹	172 672				
Venemaa	165 553	5	15 000		
Hiina	180 628	2	25 000		
Inglismaa	120 138	2	5 000		
Jaapan	172 843	2	5 000		
Taani*	24 000	NA	NA		
Prantsusmaa*	8 800	NA	NA		
Kokku	3 291 963	50	155 000		

* Tegemist on ekspordi suuna tegevustega ja eesmärgid on kajastatud järgmises tabelis

Tabel 5. Ekspordi arendamise eesmärgid

Eesmärgid 2014				
Esindus	Eelarve (eurodes)	Ekspordikäibe kasv ekspordinõunike kaudu (tuhandetes eurodes)	Ekspordikäibe kasv turundusürituste kaudu (tuhandetes eurodes)	
Tallinn	3 516 057		21 100	
Soome	64 510	2000		
Rootsi	64 584	3000		
Norra	110 102	4000		
Taani	87 318	2000		
Saksamaa	85 913	3000		
Inglismaa	99 962	2000		
Hiina	5 909			
Venemaa	71 000	2 000		
Prantsusmaa	46 081	1 000		
Kokku	4 151 435	19 000		21 100

Rahvusvahelistumise valdkonnas toome Eestisse 155 miljoni euro eest investeeringuid, mis loovad 700 töökohta. Ühe kulutatud euro eest tuuakse Eestisse keskmiselt 47 euro eest investeeringuid. Ekspordivaldkonnas kasvab Eesti ettevõtete ekspordimüügitulu läbi nõunike

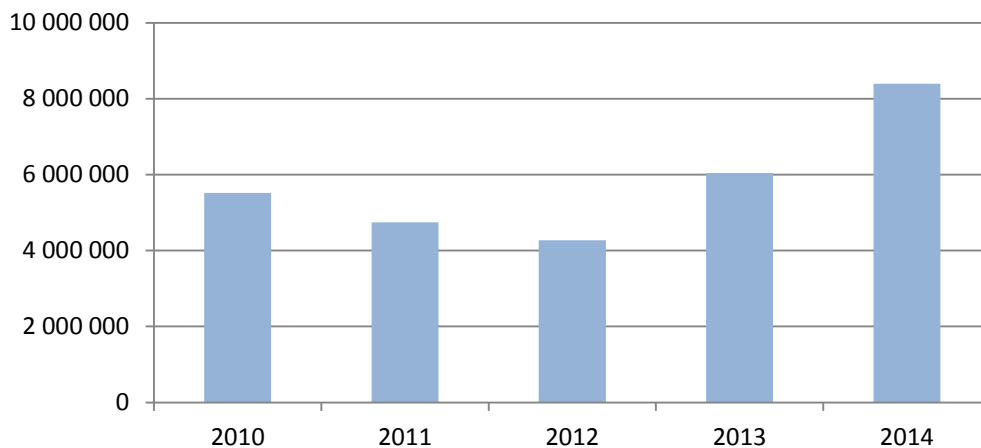
¹ Meie poolt kontaktide tulemusena Eesti iduettevõtetesse tehtud uued investeeringud- 5 miljonit eurot

tegevuse 19 ja läbi turundusürituste 21,1 miljonit eurot. Ühe kulutatud euro eest kasvab Eesti ettevõtete eksport keskmisena 10 eurot.

Eelarve

Rahvusvahelistumise ja ekspordi valdkonna põhitegevuste eelarve (vt joonis 4, detailsem jaotus meetmeti lisa 4) on 2014. a 8,4 miljonit eurot, mis moodustub rakendustegevustest.

Joonis 4. Rahvusvahelistumise ja ekspordi valdkonna tegevuste eelarved 2010-2013 ning prognoos 2014. a (eurodes).

Välisinvesteeringute kaasamine

Prioriteedid 2014

2014. a järgime ja suuname proaktiivse põhifookuse investeeringute toomisel alljärgnevasse.

Kasvualad on vastavalt Eesti ettevõtluse kasvustrategiale:

- Horisontaalne IKT;
- Tervisetehnoloogiad ja –teenused;
- *Cleantech*;
- *Aftercare* ehk süstemaatiline tegelemine Eestis juba tegutsevate väliskontsernide tütarettevõtetega, eesmärgiks nende tegevuste tõstmine väärtusahelas.

Koostöös Arengufondiga algatame investorsuhtlusteenuse lansseerimise ka riskikapitaliinvestoritele Startup Estonia programmi raames/toetamiseks.

Rahvusvahelistumise divisjoni poolt välisinvesteeringute kaasamiseks tehtavad tegevused jagunevad laias laastus kahte kategooriasse:

- Eesti kui investeerimissihtkoha tutvustamine sihtturgudel.

Eesti kui investeerimissihtkoha tutvustamiseks sihtturgudel kasutame peamiselt mainekujunduslikke vahendeid (kontaktseminarid, messid, konverentsid, trükiste levitamine, äridelegatsioonide vastuvõtmine, ajakirjanike visiidid jne.) ja otsemüüki valitud ettevõtetele.

- Otsemüük ettevõtetele ja investorite nõustamine.

Kliendihaldusmeeskond pakub potentsiaalsetele investoritele info- ja konsultatsiooniteenust investeringuobjekti tuvastamiseks ning investeringu elluviimiseks.

Eesti kui investeerimissihtkoha tutvustamise tegevused mainekujunduse ja kontaktvõrgustiku arendamise, otsekontaktide loomise all on järgmised:

- Investeerimisseminarid ja mainekujundusüritused sihtturgudel ja Eestis;
- Kontaktvõrgustiku arendamine ja järjepidev kommunikatsioon;
- Proaktiivne individuaalne müügitöö valitud ettevõtetele;
- Äridelegatsioonide visiitide korraldamine sihtturgudele;
- Demokeskus kui Eesti eduloo *showroom* ning keskkond ettevõtjate, riigi ja investorite kokkuviiamiseks;
- www.investinestonia.com ning investeerimiskeskonda tutvustavad publikatsioonid ja infomaterjalid („Life in Estonia“ ajakiri; „Investment Guide“; sektoripõhised bukletid; jne).

Otsemüügi ja investorite nõustamise all jagunevad kliendihalduse tegevused järgmiselt:

- Investeerimispäringutele vastamine ja sissetulevate investorvisiitide läbiviimine;
- Investeerimisprojektide nõustamine;
- *Aftercare* teenused ja väliskontsernide tütarettevõtete laienemise nõustamine.

Jätkame Eesti tutvustamist andmeladude asukohana. Samuti on 2014. a plaanis avada uus ja uuendatud **Demokeskus**, kus lisaks ruumide parendamisele panustame ka interaktiivsele sisupoolele Eesti e-teenuste ja siin loodud innovatiivsete lahenduste demovõimalustele.

Toimub ettevalmistus 2015. a Milanos toimuvaks **EXPO**-ks. 2014. a esimeses pooles on plaanis leida arhitektuuri- ja sisekujunduslahendus paviljonile ning aasta teises pooles toimub ehitustegevus, mis peaks lõppema täpselt aasta lõpuks.

Koostöö majaväliste partneritega

Välisinvesteringute ligimeelitamiseks teeme aktiivselt koostööd mitmete partneritega.

Välisministeeriumiga teeme mitmetasandilist koostööd riikides, kus on nii Eesti saatkond kui ka EASi välisesindajad (pindade jagamine, infovahetus, ühised üritused Eesti investeerimiskeskonna tutvustamiseks, jne). Lisaks tehakse koostööd Välisministeeriumi peamajaga majandushuvidega delegatsioonide vastuvõtmisel Eestis ja Eestit tutvustavate turundusmaterjalide jagamisel.

Eesti Kaubandus-Tööstuskojaga teeme koostööd ametlikke visiite saatvate äridelegatsioonide programmide koostamisel ja Eestisse saabuvate äridelegatsioonide vastuvõtmisel. Täiendavalt teeme koostööd Riigikantselei, Riigikogu väliskomisjoni ja presidenttuuriga.

Ekspordi arendamine

Prioriteetid 2014

Fookus on suunatud ettevõtete eduvõimaluste suurendamisele välisurgudele sisenemisel. Kliendisegmentidest keskendume väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele, nende hulgast omakorda “võtmeklientidele”.

Ekspordi valdkonna tegevused jagunevad kolme gruppi, milleks on esiteks **infoteenused, koolitused ja teavitamine**, teiseks **uute ärivõimaluste loomine** ja kolmandaks **eksportööride tugi sihtturgudel**.

Täna moodustab valdava osa Eesti ekspordist müük naaberturgudele, peamiselt Soome, Venemaa, Läti turule. Oluline on suurendada naaberturgudest kaugemate turgude osakaalu, et tagada suurem sõltumatus ja kasvatada maksevõimega turgude osakaalu portfelligi. Ettevõtted on valmis liikuma naaberturgudest kaugemale, kuid takistuseks on sageli vähene info, raskused ärikontaktide loomisel ja kompetentsi vähesus. EAS adresseerib ekspordi edendamisel oma tegevused just neile valdkondadele.

Ekspordi valdkonna tegevused ja pakutavad teenused on suunatud ekspordi kasvatamisele ning moodustavad osa suuremast tervikust, kuhu kuulub teadlikkuse tõstmine, vajalikule infole juurdepääsu tagamine, kompetentsi tõstmine, ärivõimaluste loomine läbi uute ärikontaktide tekitamise, Eesti maine ja tuntuse tõstmine eksportööride usalduskrediidi loomiseks, tootlikkuse tõstmine ja tootearenduse tõhustamine rahvusvahelises konkurentsis edu saavutamiseks.

Infoteenused, koolitamine ja teavitamine

Pakume eksportööridele sektoripõhiseid ülevaateid peamistest sihtturgudest, võimalusi kasutada erinevaid andmebaase, abimaterjale eksportimisel. Koolituste osas korraldame sihturu seminare, erinevaid ekspordivaldkonna koolitusi, rahvusvahelisi kvalifikatsioonitõstmise programme. Teavituse osas pakume eksportööridele infot erinevate ekspordivõimaluste, eksportööridele suunatud teenuste ja ärikontaktide loomise võimaluste kohta.

Uute ärivõimaluste loomine

Oluliseks teenuseks on riiklikud ühisstendid rahvusvahelistel messidel, kontaktreisid sihtturgudel, sektoripõhised turundusüritused välisurul, *sourcing* teenus koos ostujuhtide toomisega Eestisse ja tradewithestonia.com Eesti eksportööride andmebaas internetis.

Eksportööride tugi sihtturgudel

Tugi välisurgudel toimub läbi EASi ekspordinõunike, kes osutavad igapäevaselt tugiteenust eksportööridele täna kuuel sihturul (Soome, Rootsi, Norra, Taani, Saksamaa ja Suurbritannia). Järgmise aasta jooksul on plaanis alustada eksportööride teenindamisega täiendavalt Prantsusmaal, Hollandis, Venemaal ja Hiina turul. Peamisteks teenusteks on infopäringutele vastamine, nõustamine välisurule sisenemise võimaluste osas, abi turundusüritustel, sihturu ülevaate koostamine ja ekspordipartneri otsing.

Kõik tegevused kokku avaldavad mõju Eesti ekspordimahule tervikuna, sealhulgas kaugemate turgude osakaalu kasvatamises ja suurema lisandväärtusega, keerukama ning rohkem lõpptarbijatele suunatud toodete osakaalu suurenemises ekspordis. Oodatavad tulemused väljenduvad teenuseid kasutanud ettevõtete arvus, nende poolt loodud ärikontaktide hulgas ning omandatud teadmiste ja kogemuste pinnal toimunud positiivsetes käitumuslikes muutustes.

Ekspordi ja rahvusvahelistumise valdkonna 2014-2020 planeeritavad tegevused

Ekspordi valdkonnas on plaanis konsolideerida ühte programmi enamus tegevustest, mis MKM-i poolt koostatud rahvusvahelistumise tegevuskavas "Made in Estonia" ära on märgitud. Praegu jõus olev "Made in Estonia 2.0" riiklik tegevuskava kehtib kuni 2014. a lõpuni, MKM on alustanud "Made in Estonia 3.0" ettevalmistamist perioodiks 2015-2020 kooskõlas „Eesti ettevõtluse kasvustrateegiaga 2014-2020“.

Ekspordi valdkonnas keskendutakse peamiselt kolmele teemale:

- Info, teadmised ja oskused, sealjuures on peamine fookus ekspordialastel koolitustel ja ekspordiga tegelevate töötajate kvalifikatsiooni tõstmise programmidel, et tagada eksportööride rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline tase.
- Uute äriühingute loomine, sealhulgas riiklikud ühisstendid rahvusvahelistel messidel, kontaktreisid välisurgudele, sektoripõhised turundusüritused välisurgudel, eksportööride andmebaas www.tradewithestonia.com ja sourcing teenused.
- Kolmandaks eksportööridele osutatav tugi sihturgudel, mis sisaldab endas peamiselt EASi ekspordinõunike teenuseid 10-1 olulisemal sihtturul.

Kavandatavate meetmete struktuurivahendite eelarved on ära toodud lisas 7. Ekspordi valdkonna tegevuste rahastamist uue perioodi vahenditest on planeeritud hakata kasutama alates 2015. aastast.

Rahvusvahelistumise valdkonnas on plaanis jätkata kahe peamise tegevussuunaga:

- Eesti kui investeerimissihtkoha tutvustamine- sihturgudel peamiselt mainekujunduslikud vahendid (kontaktseminarid, messid, konverentsid, trükiste levitamine, äridelegatsioonide raames, ajakirjanike visiidid, jne) ja otsemüük valitud ettevõtetele.
- Kliendihaldus- potentsiaalsetele investoritele info- ja konsultatsiooniteenus investeringuobjekti tuvastamiseks ning investeringu elluviimiseks.

Investeeringute ligimeelitamiseks on plaanis välja töötada rahvusvahelistumise toetusmeede, mille eesmärk on suurkontsernide arenduskeskuste ning keerukamaid tegevusi sooritavate tugiüksuste ning kompetentsikeskuste liikumine Eestisse.

TURISMIVALDKOND

Eesmärgid ja turud

Turismivaldkonna tegevused panustavad järgmisesse EASi strateegilisse mõjuesmärki:

- Suuremad turismitulud.

Turismivaldkonna tegevused on suunatud erinevatele sihturgudele, alljärgnev tabel annab ülevaate eelarvetest ja eesmärkidest.

Tabel 6. Turismivaldkonna eesmärgid

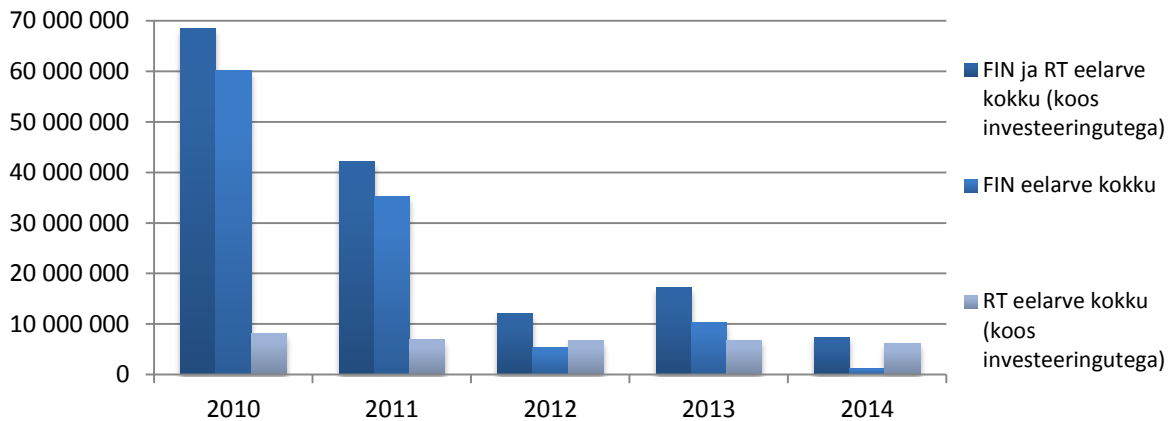
Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm		Eesmärgid 2014		
Sihtturg	Eelarve (eurodes)	Proгноositud ööbimiste arv (tuhandetes) 2014	Ööbimiste arv 2012 (tuhandetes)	2013 8 kuud vs 2012 8 kuud ööbimiste arvu muutus (%)
Eesti	273 271	0		
Soome	440 326	1 681	1 652	4%
Venemaa	423 783	775	594	14%
Saksamaa	479 261	216	228	-9%
Läti	142 334	167	153	4%
Rootsi	362 967	162	162	-3%
Suurbritannia	150 850	102	128	-25%
Norra	165 909	99	111	-15%
USA	49 471	67	67	-4%
Jaapan	47 226	17	16	12%
Hiina	36 961	15	10	45%
Hispaania	40 167	735	704	1%
Holland	24 006			
Itaalia	39 980			
Leedu	55 203			
Poola	48 020			
Prantsusmaa	40 469			
Sihtturgude ülesed tegevused	1 489 228			
Kokku	4 309 433	4 036	3823	2%

Eelarve

Turismivaldkonna põhitegevuste **eelarve** (vt joonis 5, detailsem jaotus meetmeti lisa 5) on 2014. a 7,4 miljonit eurot, millest rakendustegevuste eelarve (koos investeringutega) on 6,1 miljonit eurot ja finantseerimiseelarve 1,3 miljonit eurot.

Joonis 5. Turismivaldkonna tegevuste finantseerimis- (FIN) ja rakendustegevuste (RT) eelarved 2010-2013 ning prognoos 2014. a (eurodes).

Tegevused

Turismiarenduskeskuse tegevuste kaasabil kasvavad prioriteetsetelt sihtturgudel turistide ööbimised.

Prioriteetid 2014

2014. a tegevuste fookuses on Soome ja Venemaa sihtturgude turundusstrateegiate koostamine, visitestonia.com liidestamine välise broneerimiskeskonnaga ning tootearenduse valdkonnas uutele kriteeriumitele tugineva kvaliteedisüsteemi käivitamine.

Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamine

Turismiturunduses on eesmärgiks suurendada teadlikkust Eesti turismivõimalustest ja toodetest prioriteetsetel välisriikidel ning tõsta sellega huvi Eestisse reisimise vastu.

Tegevuste ja eelarvete jagunemine on seotud turgude prioriteetsusega:

- Kõrgeima teadlikkuse ja külustuspotentsiaaliga on lähiturud **Soome, Venemaa ja Läti**. Soome turul on tänaseks suurem hulk elanikkonnast Eestit varem külastanud ning osaliselt võib täheldada juba küllastumise märke. Tegevuste planeerimisel keskendub EAS peamiselt korduvkülastuste initsieerimisele. Suuremat tähelepanu pööratakse sihtgruppi ja segmendi uuringutele ja analüüsile, et saavutada tegevuste ja kampaaniasõnumite suurem mõjususe ning täpsem katvus sihtrühmas.
- Mainekuvandi parendamise ja teadlikkuse tõstmisega jätkatakse ka **Rootsis, Norras, Saksamaal ja Suurbritannias**. Peamised tegevused on suunatud lõpptarbijale, kuid arendatakse ka müügi arendamise tegevusi suurema nähtavuse saavutamiseks erinevates kliendisegmentides.
- Kaugturgudel (**USA, Hiina, Jaapan**) on riikliku sekkumise peamiseks eelduseks turismiettevõtjate huvi teenuse pakkumiseks turul, olulisel kohal on ka transpordiühenduste olemasolu, tegevuste elluviimisel on kriitiliseks eduteguriks koostöö lähiriikidega nagu Läti ja Leedu ning Soome ja Venemaa (Peterburi). Jaapani turu tegevuskava mahte on kavas alates 2014. a vähendada.

Siseturismi toetamisele suunatud tegevused on seotud kõrghooaja pikendamise ning nõudluse tekitamisega väljaspool Tallinna, soodustades turismiteenuste aktiveerimist madalhooajal. Turismiturunduse tegevuste peamises fookuses on sihtturu lõpptarbija ehk potentsiaalne turist.

2014. a uueks algatuseks turismiturunduse valdkonnas on strateegiline partnerlus ja koostööprojektid. Sõnumi kandjaks Eesti kui reisisihi tutvustamisel on nimekad Eestist pärit kultuuri ja/või sporditegelased ning Eestis toimuvad suursündmused.

2014. a alustatakse pilootprojekti raames Venemaa ja Soome turgudel uut sihtturu strateegia koostamist (nn äriplaan), mis kaasab EASi, regioonide ja sihtkohtade ning eraettevõtjate investeeringud ühtsesse tegevusplaani.

Turismi teadlikkuse- ja koolitusprogramm

Turismi tootearenduse tegevuste fookus on uutele kriteeriumitele ja standarditele tugineva kvaliteedisüsteemi käivitamine. 2014 a kvaliteedisüsteemi arendamise fookusteemad on looduspuhkus (rõhuasetusega aktiivsetel tegevustel) ja turismi atraktsioonid.

Riiklik turismiarenduskava perioodiks 2014 – 2020 näeb ette tootestrategiate loomise prioriteetsetes teemavaldkondades. Koostöös partneritega alustame sündmuste strateegia ja Eesti toiduturismi strateegia koostamist. Jätkame teadlikkuse tõstmise tegevusi kultuuri-, tervise-, loodus-, perepuhkuse valdkonnas. Oleme partnerina kaasatud turismihariduse konkurentsivõime tõstmise tegevustesse. Kõikidesse tegevustesse on läbivalt integreeritud säästva turismi arendamise põhimõtted.

Tootearenduse tegevuste sihtrühmadeks on valdkondlikud erialaliidud, maakondlikud arenduskeskused, turismiinfokeskused ja külastuskeskused, regionaalsed katusorganisatsioonid, piirkondlikud turismiühendused, kohalikud omavalitsused ja maavalitsused, EASi poolt toetust saanud organisatsioonid ja ettevõtjad.

Alustame 2014-2020 perioodi meetmete ettevalmistamist uute teenuste ja ärimudelite suunal. Jätkame rahvusvaheliste ürituste ja konverentside Eestisse toomise toetamist läbi finantstoetuse.

Rahastame tegevusi turismi teadlikkuse tõstmiseks turismi tootearenduse ja koostöövõrgustike arendamiseks, turismiinfosüsteemi arendamiseks ja rahvusvahelistes organisatsioonides osalemiseks ning toetame turismiinfo jaotuskanaleid.

Turismiinfosüsteemi arendamise programm

Turismiinfosüsteemidest jätkatakse visitestonia.com ja puhkaeestis.ee arendamisega. Uus täiendus on reisi broneerimise või ostmise teenus, mis liidestatakse välise broneerimiskeskonnaga. Lisaks arendatakse reisil viibivale turistile suunatud asukohapõhise teenuse pakkumist.

Turismivaldkonnas toetame või sihtfinantseerime 2014. a tegevusi neljas meetmes:

- Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamine
- Turismiinfokeskuste finantseerimine
- Eesti Konverentsibüroo
- Regionaalsed turismiorganisatsioonid

Uue taotlusvooru oleme planeerinud Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside meetmesse.

Koostöö majaväliste partneritega

Põhilisteks koostööpartneriteks on laeva- ja lennufirmad, sihtturul tegutsevad reisikorraldajad, teenuste pakkujad – hotelliketid, erialaliidud, üksikettevõtjad, piirkondlikud sihtkohad, sissetuleva turismiga tegelevad Eesti reisikorraldajad. Regionaalsete sihtkohtade arendamise peamiseks koostööpartneriteks on regionaalsed ja maakondlikud turismi katusorganisatsioonid, sihtkoha arendusorganisatsioonid ja turismivõrgustikud.

Turismivaldkonna 2014-2020 planeeritavad tegevused

Turismivaldkonna uue perioodi tegevused tuginevad 2013. a novembris riigikogu poolt kinnitatud dokumendil „Eesti riiklik turismiarengukava 2014-2020“, mille eesmärk on tagada Eesti konkurentsivõime ja rahvusvaheline atraktiivsus turismisihtkohana. Eesmärgi saavutamist mõõdetakse peamiselt turismiteenuste ekspordi kasvu ja välituristide majutuskohtades ööbimiste arvu kasvuga.

Kavandatavad tegevused on järgmised:

- Rahvusvaheliselt huvipakkuvate turismiatraktsioonide ja toetava taristu väljaarendamine äri- ja konverentsiturismi, pereturismi ning merenduspoliitika valdkonnas;
- Eesti reisisihi tuntuse suurendamine tõstes sihtturgude tarbijate ja reisikorraldajate teadlikkust Eesti turismivõimalustest ning kasvatades nõudlust Eesti turismitoodete järele sihtturgudel. Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise tegevuste mõju maksimeerimiseks minnakse üle sihtturupõhiste strateegiatele ning uuendatakse koostöömudelit turismisektori osapooltega;
- Turismiinfo juhtimine ja turismiinfosüsteemi arendamine, seejuures keskendutakse optimaalse turismiinfo ja kanalite kättesaadavuse tagamisele kogu külastaja teekonna vältel;
- Turismitoodete arenduse juhtimine, seejuures prioriteediks on võrgustike arendamine teiste majandussektoritega, aidates suunata välisnõudlust teiste sektorite (tervishoid, IKT sektor, loomemajandus, jne) teenuste tarbimisele; rakendatakse uute ärimudelite kasutuselevõtmise ja teenuste disaini toetusmeedet;
- Turismi arenguvõimaluste seire ja turismi ettevõtluskeskkonna arendamine;
- Rahvusvaheliste reisimotivatsioonide omavate suursündmuste toetamine ja sündmuste korraldamisel osalemine.

Kavandatavate meetmete struktuurivahendite eelarved on ära toodud lisa 7.

Turismivaldkonna programmide ja toetuskeemide rahastamist uue perioodi vahenditest on planeeritud hakata kasutama alates 2015. a algusest.

REGIONAALARENGU VALDKOND

Eesmärgid

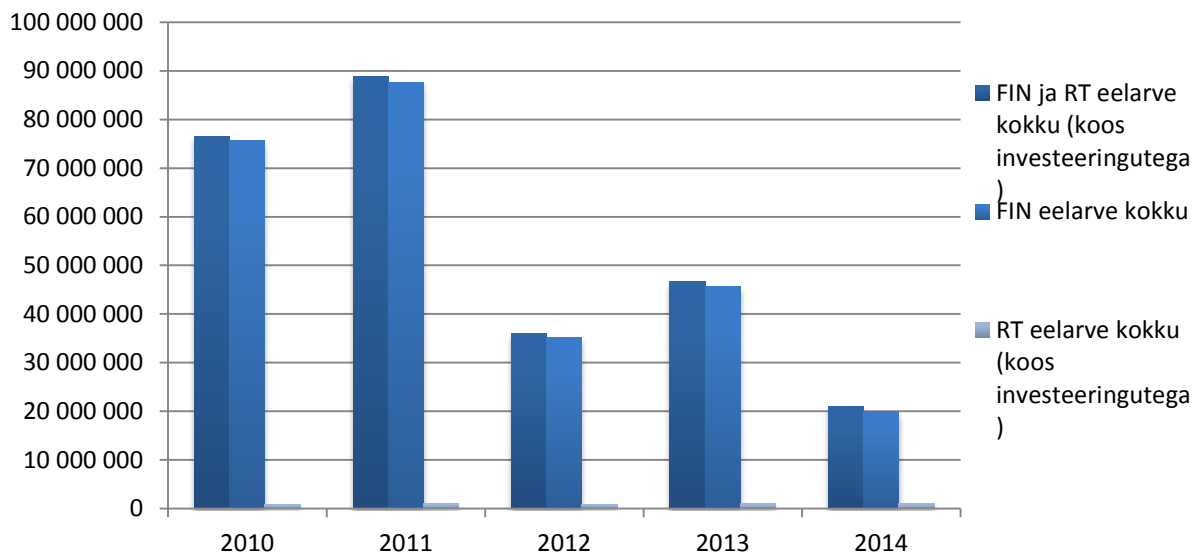
Regionaalvaldkonna tegevused panustavad järgmisse EASi strateegilise mõjueesmärki:

- Piirkondade terviklik ja tasakaalustatud areng.

Eelarve

Regionaalarengu valdkonna põhitegevuste **eelarve** (vt joonis 6, detailsem jaotus meetmeti lisa 6) on 2014. a 21,0 miljonit eurot, millest rakendustegevuste eelarve (koos investeeringutega) on 1,1 miljonit eurot ja finantseerimiseelarve 19,9 miljonit eurot.

Joonis 6. Regionaalarengu valdkonna tegevuste finantseerimis- (FIN) ja rakendustegevuste (RT) eelarved 2010-2013 ning prognoos 2014. a (eurodes).

Tegevused

Külastus- ja ettevõtluskeskkonna arendamise valdkond

Eesmärgiks on eri piirkondade majandusliku jätkusuutlikkuse tagamine ja nende panuse kasvatamine kogu Eesti lisandväärtusse, mille saavutamiseks toetame piirkondliku ettevõtluskeskkonna kujundamist ning külastus- ja turismikeskkonda, et luua töökohti ja kasutada piirkondlikke ressursse. Selleks rakendame toetusmeetmeid, mille kaudu saavad tegevusi ellu viia nii avalik sektor, kolmas sektor kui osade turismimeetmete puhul ka ettevõtjad.

Külastuskeskkonna arendamisel jätkame 2014. a järgmise toetusmeetmega (olemas finantseerimiseelarve):

- Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine (alasuund külastuskeskkonna arendamine)

Ettevõtluskeskkonna arendamisel jätkame 2014. a järgmise toetusmeetmega (olemas finantseerimiseelarve):

- Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine (meetme alasuund kohaliku avaliku ettevõtluse infrastruktuuri arendamine)

Kokku on külastus- ja ettevõtlusvaldkonnas meneluses 126 projekti. Seega on 2014. a veel elluviimisel ligi pooled kogu perioodil rahastatud projektidest (270).

Loodav mõju: Ettevõtluse avaliku infrastruktuuri arendamine ja regionaalsete kompetentsikeskuste tegevus loob kuvandi ettevõtlussõbralikust piirkonnast ning annab ettevõtetele lisaargumendi piirkonda asumise või jäämise otsuse tegemisel; Külastus- ja turismivaldkonna toetustega soovime saavutada, et Eesti turismiatraktsioonid ja Eestis toimuvad sündmused on rahvusvaheliselt huvipakkuvad ja tõstaks reisimotivatsiooni.

Elukeskkonna arendamise valdkond

Elukeskkonna valdkonna eesmärgiks on kohalike avalike teenustega seotud infrastruktuuri arendamine ja kasutuse parandamine nii maapiirkondades kui Eesti suuremates linnades.

Elukeskkonna arendamisel jätkame 2014. a järgmiste toetusmeetmetega (olemas finantseerimiseelarve):

- Kohalike avalike teenuse arendamine
- Linnaliste piirkondade arendamine
- Regionaalsete investeringutoetuste andmise programm (riigieelarvest)
- Kergliiklusteede toetamine (riigieelarvest)
- Hajaasustuse programm (riigieelarvest)
- Setomaa arendamise programm (riigieelarvest)
- Peipsiveere arendamise programm (riigieelarvest)
- Väikesaarte arendamise programm (riigieelarvest)

2014. a jooksul teeme viimased käesoleva Euroopa Liidu eelarveperioodi otsused. Uute voorudena planeerime avada riigieelarvelistest programmidest (RE) uuesti Teenuskeskuste programmi, mille tulemused on end õigustanud ning struktuurifondide meetmete (SF) raames avame jääkide arvelt lisataotlemisvõimalused lasteaedade rekonstrueerimiseks ning kergliiklusteede rajamiseks.

Kokku on aktiivses menetluses **elukeskkonna arendamise suunal** (projekti lõpparuanne on veel kinnitamata) elukeskkonna arendamise valdkonna SF meetmetes 57 projekti ja RE meetmetes 148 projekti, kokku 205 projekti.

Maakondlike arenduskeskuste (MAK) koordineerimisel jätkub MTÜ suunal „MTÜ tugistruktuuride programmi elluviimine“, mille raames rahastame MAKide MTÜ-suunalist nõustamist, koolitusi ja jätkame omategevustega mittetulundussektori arendamisel.

Piiriülese ja territoriaalse koostöö programmidest jätkuvad kõik programmid:

- Eesti-Vene programmi uue perioodi (2014-2020) ettevalmistamine
- Eest-Läti programmi projektide elluviimine jätkub kuni 2014. a lõpuni, samuti käivitatakse juba uue perioodi programm
- Eesti-Läti-Vene programmi tegevused jätkuvad 2014. a, kuid uuel perioodil sarnane programm (kolmepoolne) ei jätku
- Kesk-Läänemere programmis jätkub kuni 2015. a projektide elluviimine, uuel perioodil programm samuti jätkub, kuid harukontoreid enam partnerriikides ei avata, vaid hakatakse teenust riikidest sisse ostma (Eestis jääb partneriks EAS).

2014. a peamine märksõna keskuse jaoks on uue perioodi ettevalmistamisega seotud tegevused koostöös Siseministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga.

Regionaalarengu valdkonna 2014-2020 planeeritavad tegevused

Regionaalarengu valdkonna uue perioodi tegevused tuginevad dokumendil „Regionaalarengu strateegia 2014-2020“ (väljatöötamisel), strateegia fookuseks on jätkuvalt kvaliteetne elu- ja ettevõtluskeskkond, soodustades kvaliteetsete avalike teenuste kättesaadavust liikumisvõimaluste parendamisega ning keskendudes ettevõtluskeskkonnas piirkondlikul tasandil komplekssemate kõrgema lisandväärtusega arendustegevuste toetamisele.

Regionaalarengu valdkonna uue perioodi tegevused on suunatud suuremate linnapiirkondade arenguks (Tallinn, Tartu, Pärnu, Kohtla-Järve, Narva) ning toimepiirkondadele ehk suurlinnaväliste piirkondade arendamisele.

Linnapiirkondades on prioriteediks erinevaid liikumisviise integreeriv ning inim- ja keskkonnasõbralik linnaruum, kodulähedaste lasteaia- ja lapsehoiuvõimaluste kättesaadavuse parendamine; eraldi Ida-Virumaale suunatud tegevusena mahajäänud/alakasutatud linnaalade väljaarendamine. **Toimepiirkondade prioriteediks** on väikese ja keskmise suurusega ettevõtete ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine läbi parema elu- ja ettevõtluskeskkonna.

Tegevuste vajadus peab tulenema linnapiirkondade või maakondlikest arendusdokumentidest, mis valmivad 2014. sügiseks ning on toodud välja maakondlikus arengustrateegia lisan.

Kavandatavate meetmete struktuurivahendite eelarved on ära toodud lisan 7.

Meetmed avanevad tulenevalt maakondlike arengukavade valmimise protsessist alates 2015. a esimesest poolest.

ORGANISATSIOONI STRATEEGILISED ARENGUEESMÄRGID JA TEGEVUSED

Organisatsiooni kõige olulisemaks strateegiliseks prioriteediks on 2014-2020 **tegevusstrateegia** koostamine, mis põhineb riiklikel strateegiatel; kommunikatsioon avalikkusele ja töötajatele ning uuel strateegial põhinevate toodete väljaarendamine. Uue strateegia fookus on suunatud ekspordi ja lisandväärtuse kasvule ning kõrge väärtusega töökohtade loomisele, sest Eesti kui väikese avatud majandusega riigi jaoks, mis sõltub suuresti ekspordist, on oluline, et müüdav kaup ja teenus oleks võimalikult väärtust loov ja Eestisse jääks täiendavat tulu.

Teiseks oluliseks prioriteediks on uute tasuliste teenuste väljaarendamine ja pakkumine koos uutele turgudele laienemisega, samuti erinevate rahastusallikate leidmine ja kasutamine.

Kolmandaks prioriteetseks tegevuseks on erinevad tegevused, mis seonduvad 2014-2020 perioodi käivitamisega ja puudutavad tootearendust, protsesside ning infosüsteemide arendust, aruandluspõhimõtete uuendamist jne.

Kuna 2007-2013 periood hakkab lõppema, siis on mitmeid tegevusi seoses projektide lõpetamisega, ühekordse tegevusena lisandub toetuskeemide ja programmide **sulgemine**, vastavate tegevus- ja finantsaruannete ja -ülevaadete koostamine, analüüside läbiviimine.

2013. a jooksul välja töötatud **tulemusjuhtimissüsteemi** osas on eesmärgiks tagada süsteemi toimimine, kvartaalsete tulemuste ülevaatuste läbiviimine ja parendustegevuste elluviimine, 2014. a jooksul on eesmärgiks süsteemi täiustamine ning personaalsete tulemuskaartide kasutuselevõtt kogu organisatsioonis. Ülemajaline välis- ja siseklienditagasiside kogumise ja sisemiste protsesside juhtumite süsteem on käivitunud 2013. a, 2014. a jätkame süsteemselt info analüüsi ja parendustegevuste elluviimisega.

Tulemuste ja mõju hindamise poolelt on kavas läbi viia kliendi mõju uuring, mille eesmärgiks on hinnata 2007-2013 perioodi ettevõtlustoetuste mõju klientide arengule ja Eesti majandusele tervikuna. Hindamistest lisandub uue tegevusena omategevuste mõju-mudeli loomine ning programmide tulemuslikkuse mõõtmine.

Majaväliste ekspertide poolt läbi viidava **protsessidiagnostika** eesmärgiks on analüüsida taotluste ja projektide menetlemise protsessi ja leida protsesside efektiivsemaks muutmise võimalusi. Uue tegevusena alustame protsesside vastavushindamisega, mille kaudu hakkame regulaarselt majasiseselt hindama protsesside toimivust vastavalt kehtestatud protseduuridele. Lisaks uue perioodi toodete väljatöötamisele on vajadus uue perioodi käivitamiseks uuendada ka protsessijuhtimise põhimõtteid ja menetlusprotseduure, tagada nende edukas rakendamine ja kooskõla infosüsteemiga uue perioodi käivitudes.

Süsteemiarendustest on olulisemad infosüsteemi Navision uuendamine ehk versioonivahetus (analüüsi etapp valmis 2013. a), mitmeaastase eelarvestamise ja aruandlussüsteemi arendus, personalitarkvara arendus, koolituste andmebaasi loomine ja protsessitarkvara arendus.

Personali valdkonna arendustegevuste prioriteediks **uute töötajate individuaalse väljaõppe süsteemi** täiemahuline rakendamine (alused pandud paika 2013. a II poolaastal) ja oluliste **teadmiste dubleerimise** projekti algatamine, viimase käigus kaardistatakse koos juhtidega olulised võtmevaldkonnad, neid funktsioone täitvad isikud ning õpetatakse välja teisi töötajaid, et ükski oluline valdkond ei jääks katmata töötaja lahkudes.

Järelevalve ja riskijuhtimise valdkonnas on oluliseks tegevuseks **riskipõhise teise tasandi kontrolli põhimõtete** väljatöötamine ja rakendamine ning EASi **probleemjuhtumite** käsitlemise põhimõtete väljatöötamine ja kokkuleppimine.

Turunduse ja kommunikatsiooni valdkonnas on kõige olulisemateks tegevusteks EASi kui **organisatsiooni maine** tõstmine ja meiega seonduvate assotsiatsioonide positiivseks muutmine, veebilehtede ühtlustamine ning sisekommunikatsiooniga seotud arendustegevused.

PEAMISED RISKID

Vastavalt 2013. a sügisel läbi viidud riskide hindamisele on meie peamised riskid järgmised:

- Juriidilisest ebaselgusest tulenev risk: tulenevalt selgete suuniste puudumisest, muutunud tõlgendustest või praktikast (Euroopa Komisjoni, ministriumide poolt), on oht võtta EASis aluseks vale info, ebaõige klientide nõustamine ning menetluspraktika. Juhul kui meie tegevus ei vasta nõuetele, viib see Euroopa Liidu poolse rahastamise peatamiseni.
- Personali kompetentsiga seotud riskid: vajaliku kompetentsi puudumine või ebapiisavus olulistes teemades; töötajate ebapiisavad teadmised toodete sisust, õigusaktidest, protsessidest, infosüsteemidest; ebapiisav arusaamine/teavitamine horisontaalsete õigusaktide muudatustest või otsekohalduvatest Euroopa Komisjoni aktidest, kompetentsete võtmetöötajate lahkumisega seotud risk. Nende riskide tõttu tekivad vead, antakse ebaõiget nõu või pikenevad protsessid.
- Ebatõhusa juhtimisega seotud risk: töötajad ei ole kursis kehtivate nõuetega, tehakse palju vigu, mistõttu tekivad protsessis vead ja täiendav töökoormus teistele protsessis osalejatele.
- Infosüsteemide turvalisusega seotud risk: infosüsteemidele on vaba juurdepääs kõigil töötajatel, ei ole võimalik tuvastada andmete kasutajat/muutjat, mis teeb süsteemi haavatavaks ning võib tuua kaasa finantsmõju.
- Kliendisuhtlusega seotud risk: taotlemise faasis kinnitatakse mittemõistlikud tegevused või mitteabikõlblikud kulud, mille tulemusena kaasneb hilisemates etappides kulude mitteabikõlblikuks tunnistamine või tagasinõuded.
- Väline risk: selge ja põhjendatud seose puudumine EASi aastase tegevusmahu ja selleks riigieelarvest eraldatava halduseraldise vahel, samasuguste tegevusmahtudega jätkamise korral jäävad haldusliku iseloomuga tegevused alafinantseerituks ja tuleb negatiivseks.

2014. a jooksul pöörame tähelepanu nende riskide maandamisele, keskendudes personali kompetentsi tõstmise ja kliendisuhtlusega seotud riskide maandamisele.

LISA 1: EAS 2014 koondtegevuskava eesmärkide mõõdikute selgituskiri (lisatud eraldi dokumendina)

LISA 2: Ettevõtluse ja innovatsiooni valdkonna mõjumudel

Segment	Määratlemise tunnused	Indikaatorid
Piirkonnaklient (ca 100 000)	Ettevõtte vanus (kuni 3 a; alustav ja vanem kui 3 a; tegutsev); ei ekspordi	Töötajate arv; müügitulu kasv; tööjõukulude osakaal
Kasvuklient (ca 2 600)	Ekspordipotentsiaal; tootlikkus ja lisandväärtus; müügitulu ja ekspordi müügitulu	Müügitulu kasv; ekspordi müügitulu kasv; tootlikkuse kasv; tootearendusvõimekus; kapitali kaasamise võimekus
Võtmeklient (ca 1 100)	Ekspordi müügitulu 1,25-30 miljonit eurot	Müügitulu kasv; ekspordi müügitulu kasv; tootlikkuse kasv; tootearendusvõimekus; kapitali kaasamise võimekus
Suurklient (ca 40)	Ekspordi müügitulu üle 30 miljoni euro	Müügitulu kasv; ekspordi müügitulu kasv; tootlikkuse kasv; tootearendusvõimekus; kapitali kaasamise võimekus

LISA 3: Ettevõtluse ja innovatsiooni valdkonna meetmete kaupa eelarved 2010-2013 ja tegevusmahtude prognoos 2014. a (eurodes).

Toetused ja programmid	2010	2011	2012	2013	2014
Tööstus- ja teenindusettevõtja investeeingu toetus	0	0	0	3 007 600	5 026 134
Ettevõtlus ning innovatsioonialaste teadmiste ja oskuste ning teadlikkuse arendamise programm (TOTS)	5 931 902	7 009 296	4 479 131	5 058 074	4 226 958
Norra roheline innovatsiooni programm	0	0	1 030 563	3 964 088	3 024 645
Kasvuettevõtja arenguplaani toetusmeede	0	0	0	0	2 920 391
Tootmisettevõtete arendustoetus	0	0	3 031 419	3 543 984	1 953 980
Alustava ettevõtja kasvutoetus	1 050 067	519 433	2 963 155	2 139 458	1 375 118
Maakondlike arenduskeskuste võrgustiku sihtfinantseerimine ja arendamine	865 726	915 200	1 221 567	1 270 351	1 245 592
Alustava ettevõtja starditoetus	958 675	954 735	1 800 000	1 833 000	1 000 000
Loomemajanduse tugistruktuuride toetus	3 863 255	12 516	1 405 265	66 579	768 815
Kõrge potentsiaaliga innovaatiliste ettevõtete arendamise programm „Start-up Eesti“	0	0	531 424	904 361	735 231
Ettevõtlusinkubatsiooni programm	681 522	313 001	921 779	745 405	694 815
Klastrite arendamise toetus: täistaotlused	1 917 349	2 205 624	3 008 926	6 520	534 387
Arendustöötajate kaasamise toetus	2 703 353	2 845 543	3 043 000	1 454 700	522 452
Teadmiste- ja tehnoloogiasirde baasfinantseerimise toetamine	3 228	1 479 500	3 120	480 413	473 213
Innovatsiooniosakute toetusmeede	514 348	960 000	1 305 545	1 029 013	207 418
Rahvusvahelised koostöövõrgud	251 741	523 000	249 449	402 263	189 481
Laevandustoetus Eesti lipu all sõitvatele kaubalaevadele	321 092	300 000	300 000	380 000	182 000
Teadmiste ja oskuste arendamise toetus - disainjuhtimise alane nõustamine	0	0	300 000	240 000	151 899
Teadmiste ja oskuste arendamise toetus - tootmiskorralduse parendamine	0	0	360 000	200 000	150 000
Teadus- ja arendustegevuse projektide toetus	27 194 245	16 174 000	6 138 168	1 584 277	130 901
Ekspordi arendamise toetus	0	11 568 817	10 100 000	3 875 650	19 417
Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	2 504 107	3 457 490	45 004	163 810	15 202
Tööstusettevõtja tehnoloogiainvesteeingu toetus	0	2 115 406	4 955 536	0	11 135
Tehnoloogia arenduskeskuste toetamine	31 662	16 000	259 481	53 550	7 664
Riiklike teadus- ja arendustegevuse programmide juhtimine	195 618	111 867	90 255	275 807	5 346
Lõppenud ja väiksemahulised meetmed	6 611 223	2 098 595	56 760	242 808	2 967
Katse- ja pooltööstuslike laborite infrastruktuuri investeeingute toetamine	3 959 412	1 800	190	300	89
Ettevõtluse ja innovatsiooni valdkond kokku	59 558 524	53 581 823	47 599 737	32 922 011	25 575 248

LISA 4: Rahvusvahelistumise ja ekspordi valdkonna tegevuste eelarved 2010-2013 ja tegevusmahtude prognoos 2014. a (eurodes).

Programmid	2010	2011	2012	2013	2014
Riiklike turundusürituste programm	405 179	717 876	704 421	2 023 366	2 963 506
Rahvusvahelistumise programm	2 347 904	2 776 919	2 504 759	2 630 809	2 596 458
Ettevõtlus ning innovatsioonialaste teadmiste ja oskuste ning teadlikkuse arendamise programm (TOTS): Eksport	891 162	1 217 674	1 015 000	1 257 545	1 187 929
EXPO 2015	1 842 711	0	11 532	104 000	933 962
Demokeskus	0	0	0	0	695 506
Militaarhangete vastuostud	29 872	29 911	32 500	30 360	13 892
Rahvusvahelistumise ja ekspordi valdkond kokku	5 516 828	4 742 380	4 268 212	6 046 079	8 391 252

LISA 5: Turismivaldkonna tegevuste eelarved 2010-2013 ja tegevusmahtude prognoos 2014. a (eurodes).

Toetused ja programmid	2010	2011	2012	2013	2014
Eesti kui reisisihi tuntuse suurendamise programm	5 861 807	4 998 084	5 140 933	4 978 356	4 309 433
Rahvusvaheliste ürituste ja konverentside toetamine	973 991	821 933	1 010 737	4 073	823 650
Turismiinfosüsteemi arendamise programm	983 884	825 103	720 640	799 050	789 745
Turismi teadlikkus- ja koolitusprogramm	827 607	607 571	424 887	730 245	758 513
Turismiinfokeskuste finantseerimine	332 597	345 762	325 647	325 647	325 647
Eesti turunduskontseptsioon	95 867	115 041	132 472	131 483	119 820
Regionaalsed turismiorganisatsioonid	95 867	79 890	95 867	95 867	95 867
Turismi tootearendus ja koostöövõrgustike arendustegevused	142 414	113 351	109 112	75 675	83 403
Eesti Konverentsibüroo	51 129	51 129	51 129	51 129	51 129
Turismi rahvusvahelised organisatsioonid ja koostööprojektid	37 324	37 470	33 620	33 500	29 087
Turismiinfosüsteemi jaotuskanalite arendamine (EASi tegevused turismiinfokeskustele)	92 930	96 107	73 302	63 082	25 751
Turismitoodete arendamise toetamine	13 196	4 716	2 000	1 085	3 105
Üleriigilise tähtsusega kultuuri- ja turismiobjektide väljaarendamine	49 989 391	31 965 339	2 464	1 505 650	3 078
Turismiinfo jaotuskanalite toetamine	900 471	771 534	415 578	1 557 395	3 025
Turismitoodete arendamise väikeprojektide toetamine	5 984 160	20 726	2 924 943	6 032 179	1 344
Turismi turundustoetus avalikule ja kolmandale sektorile	655 469	720 286	291 791	879 099	750
Turismi turundustoetus ettevõtjale	910 577	586 168	306 200	2 438	720
Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi riigieelarveliste programmide jäägid	0	0	2 500	0	0
Väikesadamate toetamise toetuskeem	449 654	876	140	0	0
Turismivaldkond kokku	68 398 335	42 161 086	12 063 962	17 265 953	7 424 067

LISA 6: Regionaalarengu valdkonna tegevuste eelarved 2010-2013 ja tegevusmahtude prognoos 2014. a (eurodes).

Toetused ja programmid	2010	2011	2012	2013	2014
Kohalike avalike teenuste arendamine	36 455 197	13 745 767	8 797 381	6 764 448	4 559 236
Kergliiklusteede toetus	0	0	2 014 247	3 606 149	3 502 648
Hasartmängumaksust regionaalsete investeringutoetuste andmise programm	1 712 289	2 306 800	2 513 703	2 509 394	2 788 125
Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine: külustuskeskkond	12 836 857	12 854 330	34 701	39 269	2 404 344
Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine: ettevõtluskeskkond	3 834 699	9 586 747	6 391 165	3 000 000	2 386 559
Hajaasustuse programm	3 086 203	578446	630	240	1 499 726
Teenuskeskuste toetuskeem	0	0	0	1 230	809 946
Väikesaarte programm: ettevõtluskeskkond	0	0	696 905	944 061	639 853
MTÜ maakondlike tugistruktuuride toetamine	596 812	615 184	583 229	605 853	543 603
Linnaliste piirkondade arendamine	13 342 613	15 198 809	5 204 122	4 006 461	491 348
Eesti-Läti programm	2 779 852	5 991 288	7 849 832	713 731	486 855
Peipsiveere programm	116 348	102 000	210615	288780	255 698
Setomaa arengu programm: ettevõtluskeskkond	132 070	154 212	216 876	366 654	255 668
Eesti-Vene programm	0	0	0	0	108 183
Kesk-Läänemere INTERREG IV programm	120 359	120 422	112 111	102 540	104 902
Eesti-Läti-Vene programm	0	76 836	71 477	75 198	76 754
Kompetentsikeskuste arendamise toetuskeem	193 289	18 950 534	38 161	5 120	44 127
Gümnaasiumivõrgustiku korrastamine	0	0	0	23 683 822	2 538
Internetiühenduste meede	0	6 407 130	3 461	2 850	712
Euroopa territoriaalse koostöö projektide omafinantseeringu osalise kaasfinantseerimise toetuskeem	0	0	191 734	0	0
Kihnu regionaalarengu programm: ettevõtluskeskkond	79 046	21 100	200	200	0
Kohaliku omaalgatuse programm	1 081 057	1 165 031	1 146 994	0	0
Lõppenud meetmed	263 479	967 232	0	0	0
Regionaalarengu valdkond kokku	76 630 170	88 841 868	36 077 544	46 716 000	20 960 823

LISA 7: 2014-2020 perioodi esialgsed SF eelarvete mahud (miljonites eurodes)*

Meede	Meetme SF vahendite maht
TA&I süsteemi kohaliku sotsiaalmajandusliku mõju suurendamine ja nutikas spetsialiseerumine kasvualade (IKT + tervis + ressursid) arendamiseks (MKM)	50,0-55,0
Ettevõtja arenguplaani toetusmeede ettevõtete arendus- ja eksporditegevustele kaasaaitamiseks ning juhtimisvõimekuse tõstmiseks (MKM)	75,0
Uute ambitsioonikate ärimudelitega ettevõtete juurdekasvu soodustamine, sh ettevõtlusteadlikkuse tõstmine ning tegevuskeskkonna ja finantseerimisvõimaluste parandamine (MKM)	61,8
Turismi nõudluse ja tootearenduse juhtimine (MKM)	90,9
Toimepiirkondade terviklikkust ja konkurentsivõimet soosiv elu- ja ettevõtluskeskkond (SiM)	141,4
Keskkonnasäästlik ja atraktiivne elukeskkond Ida-Virumaa linnapiirkondades (SiM)	29,0
Keskkonnasäästlik ja atraktiivne elukeskkond suuremates linnapiirkondades (SiM)	66,0
KOKKU	514,1-519,1

*seisuga 2013.11